

בצל שד"י יתלונן, וכמו שאסתר שהסתיר אותה מאחשורוש שהוא ערל וטמא, ושם במקומה שנית (ג"א שדית) בדמות שלה. זהו שכתוב כל אשר תאמר וגומר, כערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני, ואיהו נטיר לה מהמן הרשע, הדיא הוא דכתיב (תהלים לב ז) מצר תצרני, דאיהו צר ואויב.

ובימים הקנאה הזו שכסה הקדוש ברוך הוא באות שלו על אסתר, שהיא הקדשה שלו, שאין הקדשה פחות מעשרה, התלבשו עשרה כתרין תחתונים בעשרה בנים של המן, ששם אל אחר, שהמן אמר ועשרת אלפים כפר כסף אשקל וגומר, והכל לטל נקמה מאסתר ואמתה, שנאמר בה ותלבש אסתר מלכות, והקדוש ברוך הוא מסר אותם בידי וביד אמתה, ותלו אותו ואת בניו על העץ, והוא עשה עץ גבוה חמשים אמה, והקדוש ברוך הוא נטל ממנו נקמה ומבניו בשכינה העליונה שהפכה את המצרים חמשים מכות.

ועוד, שכינה נקראת צדקה, והקדוש ברוך הוא בעל צדקה, ובגלות היא עניה ובניה עניים, והקדוש ברוך הוא פביכול הוא עני, כשהוא מחוץ למקומו, ובגולה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו', ובאידה מקום הוא עני והיא עניה? בצדיק שהוא ברית, ומשום שחטאו בו ישראל למטה, הנקה ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני, והשכינה בו היא חרבה ויבשה, משום שהן גרמו שיתכנסו ממנו המים העליונים, והשכינה נשארת יבשה. זהו שכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

יתלונן, וכגוונא דאסתר דסתיר לה מאחשורוש דאיהו ערל וטמא, ושוי באתריה שנית (ג"א שדית) בדיוקנא דילה, הדיא הוא דכתיב (אסתר ב יג) כל אשר תאמר וגומר, בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני, ואיהו נטיר לה מהמן הרשע, הדיא הוא דכתיב (תהלים לב ז) מצר תצרני, דאיהו צר ואויב.

ובגין האי קנאה דכסי קודשא בריך הוא באות דיליה על אסתר, דאיהי קדושה דיליה, דלא איהי קדושה פחות מעשרה, אתלבשו עשרה כתרין תתאין בעשרה בניו דהמן, דתמן אל אחר, דהמן אמר ועשרת אלפים כפר כסף אשקול וגומר (אסתר ג ט), וכלא לנטלא נוקמא מאסתר ואומתה, דאתמר בה (שם ה א) ותלבש אסתר מלכות, וקודשא בריך הוא מסר לון בידהא ובידא דאומתה, ותלו אותו ואת בניו על העץ (שם ט כה), ואיהו עבד עץ גבוה חמשים אמה, וקודשא בריך הוא נטיל נוקמא מניה ומבניו בשכינתא עלאה, דמחאת למצראי חמשים מכות.

ועוד שכינתא אתקריאת צדקה, וקודשא בריך הוא בעל צדקה, ובגלותא איהי עניה, ובנהא עניים, וקודשא בריך הוא פביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה, ובגינה אתמר (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה וכו', ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית, ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש (איוב יד יא) בבית ראשון ושני, ושכינתא איהי ביה חרבה ויבשה, בגין דאינון גרמי דיתפנשו מניה מיין עלאין, ושכינתא אשתארת יבשה, הדיא הוא דכתיב (בראשית א

ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

וְכָרַךְ מֵאֵן דְּעֵבִיד צְדָקָה בְּמִסְכָּנָא גְרִים הֵהוּא
 נְהָר דִּיתְמַשְׁף מַעְדָן דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה,
 לְהַשְׁקוּת אֶת הַגֶּן דְּאִיהִי ד' דְּלָה מִסְכָּנָא, וְעָנִי
 אִיהוּ יוֹם שַׁבָּת, וּמֵאֵן דְּמַקְרִיִּים בְּהָ עֲנַג שַׁבָּת
 גְרִים לְאַשְׁקָאָה הֵהִיא ד', וְהֵהוּא עָנִי אֶתְמַלִּי
 וְאֶתְקַרִי נְהָר, וּמֵאֵן דְּאִית לִיה רִשׁוּ לְמַעְבַּד
 עֲנַג שַׁבָּת וְלֹא עֵבִיד, אֶתְהַפֵּף לִיה עֲנַג לְנַגַע
 צְרַעַת, וְחָרִיב בֵּיתִיה וּמְמוֹנִיה, וְכֵן עָנִיָּה אִיהִי
 אוֹרִיִּיתָא דְעַל פֶּה וְדָאִי, וְאִיהִי קִבְלָה בְּד
 מְקַבְּלָא מְבַעַל צְדָקָה, דְּאִיהוּ אוֹרִיִּיתָא דְבִכְתָּב,
 בְּד אֲזֵלַת לְגַבִּיָּה לְקַבְּלָה אֶתְקַרִיאת הֶלְכָה, בְּד
 מְקַבְּלָא מְנִיָּה אֶתְקַרִיאת קִבְלָה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא
 אִיהִי פְּלִיגַת מַה דִּיהֵבִין לָהּ לְעֵבִידִין דִּילָהּ
 וְלִבְנִין וְלְעוֹלָמִין דִּילָהּ, פְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (משלי
 לא טו) וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרוֹתֶיהָ,
 וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין, מֵהֵהוּא דְּמַקְבְּלִין מִנְיָה.
 בַּעַל קִבְלָה אִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, וְאִיהִי
 קִבְלִית מִנְיָה, וּבְאֵן אֶתְר קִבְלִית מְנִיָּה
 בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר כִּי יְמִינָהּ פְּשׁוּטָה
 לְקַבֵּל שְׂבִים, הֶלְכָה אִיהִי מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא,
 קִבְלָה (דף נח ע"ב) הִיא מִסְטָרָא דִּימִינָא, הֶלְכָה
 בְּשְׂמָאֲלָא לְגַבִּי בַּעֲלָה, וְקִבְלִית מְנִיָּה בִּימִינָא
 וְנַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי צְדִיק, וּבְגִין דָּא (תהלים לו
 כח) לֹא רְאִיתִי צְדִיק נַעֲזָב וְכוּ', (ובבבאי) וְכֵד
 נַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי בַּעֲלָה דְּאִיהוּ ו', נְהָר
 דְּאֶתְמַשְׁף מַעְדָן, ו' עָאֵל בְּד' וְאֶתְעֵבִידַת ה',
 וּמַה דִּיהוּ צְדָק אֶתְעֵבִידַת צְדָקָה לְגַבִּי עָנִי
 דְּאִיהוּ צְדִיק.

וְהֵהוּא נְהָר עֲלִיָּה אֶתְמַר שְׂמֵשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה
 לְעָנִיִּים, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (משלי יד לד) צְדָקָה
 תְּרוּמָם גּוֹי, וּמַה דִּיהוּ צְדָק דִּינָא, אֶתְעֵבִידַת
 רַחֲמִי, וְכָל סְפִירָן עַל שְׂמָה אֶתְקַרִיאוּ, מֵאֲזַנִּי
 צְדָק אֲבָנִי צְדָק אִיפַת צְדָק וְהִין צְדָק (ויקרא יט

וְכָרַךְ מִי שְׁעוּשָׁה צְדָקָה עִם הָעָנִי,
 גּוֹרֵם לְאוֹתוֹ נְהָר שְׂמֵשׁף מַעְדָן,
 שְׁהוּא הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה. לְהַשְׁקוּת
 אֶת הַגֶּן, שְׁהִיא דְּל"ת, דְּלָה עָנִיָּה,
 וְעָנִי הוּא יוֹם שַׁבָּת, וּמִי שְׂמַקְרִים
 בְּהָ עֲנַג שַׁבָּת, גּוֹרֵם לְהַשְׁקוּת
 אוֹתָהּ הַדְּל"ת, וְאוֹתוֹ עָנִי מִתְמַלָּא
 וְנִקְרָא נְהָר, וּמִי שֵׁישׁ לוֹ רִשׁוּת
 לְעֲשׂוֹת עֲנַג שַׁבָּת וְלֹא עוֹשֶׂה,
 מִתְהַפֵּף לוֹ עֲנַג לְנַגַע צְרַעַת,
 וּמְחָרִיב בֵּיתוֹ וּמְמוֹנוֹ, וְכֵן עָנִיָּה
 הִיא הַתּוֹרָה בְּעַל פֶּה וְדָאִי, וְהִיא
 קִבְלָה כְּשִׂמְקַבְּלַת מְבַעַל צְדָקָה,
 שְׁהִיא תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב, כְּשִׁהוּלְכַת
 אֲלִיו לְקַבְּלָה נִקְרָאת הֶלְכָה,
 כְּשִׂמְקַבְּלַת מִמְּנוּ נִקְרָאת קִבְלָה,
 וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא מְחַלְקַת מַה
 שְׁנוֹתָנִים לָהּ לְעֵבִידִים שְׁלָהּ
 וְלִבְנִים וְלְעֲלָמִים שְׁלָהּ, כְּמוֹ
 שְׁנַאֲמַר וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ, וּמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה,
 מֵאוֹתוֹ שְׂמַקְבְּלִים מִמְּנָה.

בַּעַל קִבְלָה הוּא הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי,
 וְהִיא קִבְלָה מִמְּנוּ, וּבְאִיזָה מְקוּם
 קִבְלָה מִמְּנוּ? בְּיָמִין, מִשׁוּם
 שְׁעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי יְמִינָהּ פְּשׁוּטָה
 לְקַבֵּל שְׂבִים. הֶהֱלָכָה הִיא מִצַּד
 הַשְּׂמָאל, קִבְלָה הִיא מִצַּד הַיְמִין,
 הֶלְכָה בְּשְׂמָאל אֶל בַּעֲלָה,
 וּמְקַבְּלַת מִמְּנוּ בְּיָמִין וְיוֹרְדַת
 מְלָאָה אֶל הַצְּדִיק, וּמִשׁוּם זֶה לֹא
 רְאִיתִי צְדִיק נַעֲזָב וְכוּ', (ובבבבאי)
 וּכְשִׁיּוֹרְדַת מְלָאָה אֶל בַּעֲלָה
 שְׁהוּא ו', הֵנְהָר שְׁנַמְשָׁף מַעְדָן, ו'
 נִכְנַס לְד' וְנַעֲשִׂית ה', וּמַה שְׁהִיָּה
 צְדָק נַעֲשֶׂה צְדָקָה לְעָנִי שְׁהוּא
 צְדִיק.

וְעַל אוֹתוֹ הֵנְהָר נֶאֱמַר שְׂמֵשׁ
 בְּשַׁבָּת צְדָקָה לְעָנִיִּים, וְעֲלִיו נֶאֱמַר
 צְדָקָה תְּרוּמָם גּוֹי, וּמַה שְׁהִיָּתָה
 צְדָק דִּין, נַעֲשִׂית רַחֲמִים, וְכָל
 הַסְּפִירוֹת נִקְרָאוּ עַל שְׂמָה מֵאֲזַנִּי
 צְדָק, אֲבָנִי צְדָק, אִיפַת צְדָק וְהִין
 צְדָק, כְּשִׁהֲתַרְחַק מִמְּנָה בַּעֲלָה,